

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fetih YANARDAĞ

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Fen-Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
Kahramanmaraş/TÜRKİYE
fyanardag@hotmail.com

ORCID

Bayram KAYABAŞI

Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü
Yüksek Lisans Öğrencisi
Kahramanmaraş /TÜRKİYE
bkyb77@gmail.com

ORCID

**AL FİSTANLI GELİNCİKLER
ŞAİRİ YALÇIN YÜCEL VE
POETİKASI**

YALÇIN YÜCEL, THE OF AL FİSTANLI
GELİNCİKLER AND POETIC

Makale Türü: Araştırma Makalesi
Yükleme Tarihi: 18.03.2021
Kabul Tarihi: 16.04.2021
Yayınlanma Tarihi: 30.04.2021

Article Information: Research Article
Received Date: 18.03.2021
Accepted Date: 16.04.2021
Date Published: 30.04.2021

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atf/Citation

Yanardağ, Mehmet Fetih ve Kayabaşı, Bayram, "Al Fistanlı Gelincikler Şairi Yalçın Yücel ve Poetikası", *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]*, Yıl 7, Sayı 14, Bahar 2021, s. 315-343.

Yanardağ, Mehmet Fetih and Kayabaşı, Bayram, "Yalçın Yücel, the Poet of Al Fistanlı Gelincikler and Poetic", *Hikmet-Journal of Academic Literature*, Year 7, Volume 14, Spring 2021, p. 315-343.

10.28981/hikmet.899486

Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fetih YANARDAĞ

Bayram KAYABAŞI

AL FİSTANLI GELİNCİKLER ŞAİRİ YALÇIN YÜCEL VE POETİKASI

YALÇIN YÜCEL, THE POET OF AL FİSTANLI GELİNCİKLER AND POETIC

ÖZ

Poetika; şiiri edebî yapan unsurları ortaya çıkarmayı hedefler. Bu yüzden poetikanın ilgi alanı şairin; şair ve şiir üzerine söyledikleri ve yazdıklarıdır. Aristo'dan günümüze kadar birçok sanatçı şaire ve şiire dair görüşlerini, tespitlerini zaman zaman dile getirmiştir. Bu şairlerden biri de Yalçın Yücel'dir. Kahramanmaraş'ın yetiştirdiği önemli şairlerden biri olan Yalçın Yücel, son dönem edebiyatımızda kendine özgü sesiyle adından söz ettiren bir şairdir. Şiirlerini insan ve doğa sevgisi üzerine inşa eden Yücel, "on iki yaşından beri hayatına" anlamı doğa ve insanla kazandırmıştır. Gerek şiirleri gerekse dergiciliği ile ön plana çıkan Yücel, doğayı ve insanı kendi duygu dünyasında anlamlandırmıştır. Doğa sevgisini şiirlerinin merkezine oturtmuş ve duygulanımlarını bu bağlamda aktarmıştır. Bu çalışmada ana unsur olarak Yalçın Yücel ile şiir üzerine yapılan söyleşiye esas alıp şairin eserleri ışığında, şairin poetik nitelikli şiirlerinden hareketle, Yücel'in sanat görüşünü ve şiir dünyasını anlamlandırmaya çalışacaktır.

Anahtar Kelimeler: Yalçın Yücel, Poetika, Şevket Yücel, Türk şiiri, Üslup.

ABSTRACT

Poetic aims to reveal the elements that make poetry literary. Therefore, the poetic's area of interest is; is what poet says and writes on poem and poetry. From Aristotle to the present, many artists have expressed their views and determinations on poem and poetry at times. One of these poets is Yalçın Yücel. Yalçın Yücel, one of the important poets raised by Kahramanmaraş, is a poet whose name is mentioned with his unique voice in our recent literature. Yücel, who built his poems on the love of man and nature, brought the meaning "to his life since the age of twelve" with nature and man. Yücel who standing out with both her poems and his magazine publishing, made sense of nature and man in his emotional world. He placed his love of nature at the center of his poems and conveyed his emotions in this context. In this study, we will try to make sense of Yücel's artistic view and the world of poetry, based on the conversation we made with Yalçın Yücel on poetry, in the light of the poet's works, based on the poet's poetry.

Keywords: Yalçın Yücel, Poetic, Şevket Yücel, Turkish poetry, Style.

Giriş

Aristo'dan bugüne kadar pek çok filozof, estetikçi, edebiyat bilimci ve sanatkâr, yüzlerce kez şiiri tarif etmişlerdir. Bugün ve yarın da benzer tariflerle karşılaşmak her zaman için mümkündür. Şiirin yüzlerce farklı izahının yapılmış olması, öncelikle insanların aynı açıklama üzerinde birleşemediklerini ortaya koyar. Bir başka ifadeyle, herkesin üzerinde ittifak ettiği veya itirazsız kabul ettiği bir şiir tarifi bugüne kadar yapılamamıştır. Çeşitli dillerde insanoğlunun dil vasıtasıyla erişebildiği en yüce, en ince, en derin, en ulvi, en deruni, en ahenkli, en manalı, en duygulu, en tesirli ve güzel ifade şekilleri şiirlerdir.

Şiirin ne olduğu ne olmadığı, nasıl vücut bulduğu ve hatta nasıl inceleneceği üzerinde fikir yürüten yazılara ve eserlere poetika denir. Batı dillerinden Türkçemize girmiş olan poetika kelimesi (fr. Poetique, ing. Poetic, lat. Poetica, yun. Poiatika) basit manasıyla şiir sanatı demektir. Vaktiyle Fransızcada, bütün güzel sanatlar için güzellik felsefesi, estetik yerine kullanılmışsa da, bugün yalnız şiir sahasında kullanılan bir terim olmuştur. Şemseddin Sami Kamus-ı Fransevi'de (1882), Fransızca poetique kelimesine “fenn-i şiir, ilm-i aruz” manasını vermiştir.

Bugün poetika; şiir ile ilgili her tür yazı, şiirin şekli (vezni, kafiyesi, nazım şekilleri), bu şeklin şiir için değeri, şiirde ahengin önemi, şiirin dış yapısı, ritm meseleleri, dilin kullanılması, şiirin muhteviyatı (konusu, manası, imajlar sistemi, edebi sanatlar, temalar), şiirin ferdi ve içtimai oluşu; nihayet bütün bunlardan sonra ve bunlarla beraber şiirin güzelliği, estetiği, bir başka ifadeyle, güzelin felsefesi ile meşgul olan bir ilim şubesi hâline gelmiştir.

Dünya edebiyatında bilinen en eski poetika kitabı Aristo'ya aittir. Aristo'nun M.Ö. 344'te yazdığı tahmin edilen ve “Poetika” adını taşıyan bu kitaptan günümüze kadar ancak bir bölüm kalmıştır. Aristo'dan sonra şiir sanatı ile ilgili birçok kitabın adı poetika olmuş ve bu tarz yazılara da umumi olarak poetika gözüyle bakılmıştır. Batı edebiyatında meşhur birkaç poetika kitabı: Horace, Ronsard (1565), Boileau (1674), Paul Claudel (1907), Max Jacop (1922). Ayrıca; Bodler'in, Valeriy'nin, Verlayn'ın da poetikaları yaygın üne sahiptir.

Klasik edebiyatımızda şiir sanatı ile ilgili müstakil bir kitaba rastlayamıyoruz. Ancak, şiirin şekli ile ilgili bir takım aruz risaleleri vardır. Ayrıca şuara tezkirelerinde şiir hakkında bir takım mülâhazalara yer verilmiştir. Bir de bazı şairlerin divanlarının dibacelerinde kendi şiir anlayışlarıyla ilgili görüş ve mütalaalar yer almaktadır. Yine bazı divan şairlerinin şiire dair manzum parçalarını da görüyoruz. Hiç şüphesiz bunların hepsi, gözden geçirilip bir sistem hâline getirildiği takdirde, divan şiirimizin de poetikası ortaya çıkmış olacaktır. Tanzimat'tan sonra Ekrem “Talim-i Edebiyat”ında, Naci “İstilahat-ı Edebiyye”sinde, Fikret “Edebi Musahabe”lerinde şiirle ilgili görüşlerini ortaya koymaya başlarlar. Ancak Batılı anlamda poetika Ahmet Haşim'in “Şiir Hakkında Bazı Mülâhazalar”ıdır. Tanpınar şiirle ilgili makalesinde, Yahya Kemal “Edebiyata Dair” adlı eserinde,

Necip Fazıl “Çile” adlı şiir kitabının sonunda, Orhan Veli “Garip Önsözünde”, Cahit Sıtkı “Ziya’ya Mektuplar”ında , Salah Bırsel “Şiirin İlkeleri”nde, Kaya Bilgegil “Cehennem Meyvası”ında, Suut Kemal Yetkin “Şiir Üzerine Düşünceler”inde, Sezai Karakoç “Şiir ve Medeniyet Üzerine” adlı eserinde poetik görüşlerini dile getirmişlerdir.

Cumhuriyet devrinde, şiir sanatı üzerine pek çok yazı yazılmıştır. Bunların bir kısmı, şiir dediğimiz sanatı, bir tarafı ile izah eden, deneme mahiyetinde yazılardır. Bir kısmı da bir edebiyat grubunun fikirlerini aksettiren beyanname karakterindedir. Bazıları, şiir kitaplarının baş tarafında, bir çeşit takdim yazısı gibi kalmıştır. Çoğu da, bir şairin şiirleri için yaptığı itirazlara kendisi tarafından verilmiş cevap görüşündedir (Okay, 2016: 15-20).

Hemen herkesin şiirle uğraştığı uzun yüzyıllardan bu yana şiirin ne olduğu hakkında ortak bir kanaat ortaya konulmamıştır. Şiirin şekliyle ilgili birtakım aruz risaleleri, belli bir geleneği takip ederek, az çok değişikliklerle Tanzimat yıllarına kadar gelmiştir. Şemseddin Sami bile *Kamus- ı Fransevi*’sinde (1882), “poetique” kelimesine “fenn-i şiir, ilm -i aruz” manasını verir ki bu geleneğin 19. asrın sonlarına doğru da değişmediğini gösterir.

Poetika, şiir sanatının değişik türlerinde ve tarzlarında yazılmış ürünleri açıklayan, yorumlayan, şerh eden bir inceleme yöntemleri bütünü olmaktan çok, şiirle ilgili / şiire ilişkin her türlü meseleyi genel ölçekte ele alan, bir başka ifadeyle bu meseleleri belli bir örneğe bağlı kalmadan irdeleyen bir bilgi dalıdır. Dolayısıyla onun, herhangi bir şiir metnini, bir şairin şairliğini yorumlama, değerlendirme ve bunları yaparken kullanacağı yöntemleri belirleme gibi bir amacı yoktur. Poetikanın amacı, şiir inceleme yöntemlerini bir kalıp içine sokmak da değildir. Poetikanın kural koyuculuk gibi bir isteği de yoktur (Sazyek, 2000: 10).

Şairler, eserleriyle topluma ve insanlara bir tavır koyarlar. Ortaya koydukları bu tavır aynı zamanda bir mesaj niteliği taşır.

Kahramanmaraş’ın Türk şiirine kazandırdığı değerli şairlerden biri olan Yalçın Yücel, 01 Kasım 1953 tarihinde Kahramanmaraş’ın Süleymanlı köyünde dünyaya gelir. Şair ilk ağlayışını ve ilk acıyı tadışını *Ellerime Yabancı Ceplerim* şiirinde şu şekilde anlatır:

Küçük bir köyde doğmuşum

Kasım günlerinin bir soğuk sabahında

Tuza belemişler daha doğar doğmaz

Ağlamışım uzunca, ilk acıyı tadarak (Yücel, 2015: 3)

Doğduğu köy belki de şairin tabiata düşkünlüğünün kaynağıdır. Çünkü doğduğu köy tabii güzellikleri ön plana çıkmış bir köydür ve şairin tabiata, insana bakışına yön verecektir. Dünyaya geldiği köyle ilgili duygularını *Orada Doğdum* adlı şiirinde şu şekilde ifade eder:

Ben orada doğdum işte
Kayalara çarpan suların ışığında
Ayazlı bir geceye
Düşmüş ağıdım

Ben orada doğdum işte
Uğultulu bir derenin sesinde
Yıldızlara dokundum
Ellerim kamaştı kapattım

Ben orada doğdum işte
Tezek kokularına alıştım
Kuskuş pişiren anamı izledim ocak dibinde
Çıplak ayakla bastım toprağın göğsüne

Ben orada doğdum işte
İsmine Zeytin denen yerde, ya da Süleymanlı
Köylüyüm bu yüzden
Şalvarı iyi kumaştan dikilmemişlerden (Yücel, 2018: 102)

Babası Şevket Yücel Cumhuriyet döneminin önemli şair ve yazarıdır. Onun edebiyatçı kişiliğinin oluşmasında önemli bir yere sahiptir. Kitaplar içerisinde büyüyen şair elbette ki kitaplara da yazmaya da duyarsız kalamamıştır. İlk yazılarını babasına sunan şaire babası kılavuz olarak kitapları gösterir. O günden bugüne kitaplarla ve yazımla dolu bir hayatın içinde yer alır. Yalçın Yücel, *O Adam Benim Babamdır* adlı şiirinde babası Şevket Yücel'i "yüzü güleç, yüreği aydınlık, kimseleri dolandırmayan, düzgün adam, adam gibi adam" diye tarif eder:

Şu kasketli adam
Eli çantalı olan
Hemen şuracıktaki
Yüzü güleçtir, yüreği aydınlık
O benim babamdır işte

Resimde gördüğünüz gibi
Yalnızlıklar, eziklikler vardır onda
Yine de diremiştir
Sevgi olup akmıştır
Çiçeklenmiştir toprakta

Okuyan, yazandır o
Kimseleri dolandırmayan
Düzgün insan
Adam gibi adam
O adam benim babamdır işte

Üç Şubat düşündürür beni hep
Bir yılan gibi sokulur yanıma
Üşütür, dondurur
Anılarının ışıklarını keser
Hüzün odasına koyar beni

Elbet ki yitip gidecektir
Zamanla yok olacaktır var olan
Zamanla da unutulacaktır
Bir iki nesil sonra
Babalar da unutulur, birkaç resim kalırsa belki

Başında kasketiyle
Elinde çantasıyla
Şiirleri, yazılarıyla
Ve yüreğinde o büyük sevgi bakışıyla
O adam, o adam benim babamdır işte

Şimdi bir mermer altında yatıyor bedeni

Kim bilir, ne de kızıyor bana

Oysa “Bir küçük taşa ismim olsun yeter” demişti

Dinlemedim, koca bir mermer parçası yükseldi üstünden

Üzerine duygu yüklü bir şiiri anca sığıdı, bir de erik fidanı (Yücel, 2018: 62-63)

Şair ilk, orta ve lise öğrenimini Kahramanmaraş'ta tamamlar. 1973 yılında Adana Eğitim Enstitüsü Matematik Bölümü'nde başlayan Yükseköğretimini Kahramanmaraş Meslek Yüksekokulunun Makine Bölümüyle sürdürür. Yücel, 1978-1979 yılları arasında ise öğretmen olarak hayatına devam eder. 1979-1980 yıllarında askerliğini yedek subay olarak İstanbul'da yapar. 1981-2006 yılları arasında DSİ XX. Bölge Müdürlüğünde çalışır. “Artık edebiyat” diyerek 2006 yılında kendi isteğiyle emekli olur.

Yalçın Yücel, daha ilköğretim yıllarında kitaplara ve okumaya karşı sevdası olan birisidir. Evde onca kitap olmasına rağmen, küçük harçlıklarını biriktirerek kitap satın alma yönünde bir eğilim gösterir. İlkokul beşinci sınıfta ilk yazısını yazar. Bu bir öyküdür; *Üç Damla Kan*. Ortaokul yıllarında kalemine şiiri de ekler. İlk şiirine, “*Seni Düşünürken Çoğalıyor Yalnızlığım*” başlığını verir. Daha o yıllarda başlamıştır yalnızlığı. Diğer çocukların hareketleri, konuşmaları basit kalır onun için. O, çoktan arkadaşlarını seçmiştir: Kitaplar.

Lise yılları sanat yaşamında biraz daha ötelere taşır onu. Soyut resimde öne çıkan bir isim olur. Lise bitiminde müzik alanındaki çalışmaları başlar. Bu çalışmaları ailesi üzerindeki yükünü ortadan kaldırmak içindir.

Adana'da başlayan yükseköğretim eğitimi onun zorlandığı yıllar olur. Babasının ölümünün ardından Kahramanmaraş *Alkış* ve Adana *Söylem* dergilerinin yönetiminde yer alır. Yazdıkları ilk kez *Söylem* dergisinde yayımlanır. Sonrasında; *Alkış*, *Edebiyat Yaprağı*, *Zeytin Dalı*, *Ekin Sanat*, *Öğretmen Dünyası*, *Sarı Zeybek*, *Avrupa Olay*, *Mevsimler*, *Azerbaycan Kültür ve Edebiyat Portalı*, *Güzlek*, *Usare*, *Yorum Edebiyat –Sanat Eki* gibi dergilerde deneme, şiir, öykü, inceleme ve eleştiri yazıları yer alır.

Yalçın Yücel, 2010 yılında Kahramanmaraş *Ekspres* gazetesinin, 2013 yılında da *Yorum* edebiyat-sanat ekinin genel yayın yönetmenliğini yapar. 2015 yılında *Usare* dergisinin yayın yaşamını başlatır. 2016 yılında ise *Güzlek* dergisini çıkarır. Yalçın Yücel, hâlen bu iki derginin de genel yayın yönetmenliğini sürdürmekte olup Türkiye Yazarlar Birliği üyesidir.

Başlıca eserleri şunlardır: Yaşamı Aralamak (Şiir, 2011), İçimde Üşüyor Günlerim (Şiir, 2012), Döş Cebim (Şiir, 2015), Çocuklar Bir Başka Güzel (Şiir, 2015), Al Fistanlı Gelincikler (Şiir, 2018).

1. Yalçın Yücel'in Poetikası

Poetika; şiiri edebî yapan unsurları ortaya çıkarmayı hedefler. Bu yüzden poetikanın ilgi alanı şairin eseri ve şiir üzerine yazdıklarıdır. Poetika niteliği taşıyan metinler, şairlerin şiir ve şair üzerine söylediklerini kaleme aldıkları metinlerdir. Bu metinler nesir ve manzum poetik metinlerdir. Poetik metinlerden hareketle şiir üzerine somut veriler ortaya konur. Şiiri anlamada fâilin bakış açısını, yani şairin 'şiir nedir?' sorusuna verdiği yanıtları içerisinde barındırır.

1.1. Sanat Nedir?

"Sanat" yaratma kaygısından doğan bir etkinliktir. Sanat ile ilgili birçok tarif yapılmıştır. Genellikle bu tarifler sanatçının dünya görüşü, estetik anlayışı, din ve medeniyet anlayışına göre şekillenmiştir. Yalçın Yücel, sanatı şu şekilde açıklar:

"Sanat, nesnelin algılanıp, öznelin algı üzerine etki yapmasıdır. Bir duygunun, tasarımın, güzel oluşumun dışavurumunda, anlatımında kullanılan yöntemlerde ortaya konulan üstün bir yaratıcılıktır sanat. Sanatsal eylem, özneye algıyı etkileyebilmek için bir neden, etkileme aracı olarak da bir güç arar. Bu öylesine bir arayış değildir. "Ben" in daha doğrusu "ussal"ın dışında bir güçtür bu" (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Yücel, sanatı ortaya çıkaran unsuru varlıkların toplumsal ilişkilerinin anlaşılabilirliği olarak görür. Sanatın özünü oluşturan unsurun gerçeği olduğu gibi aktarmak olmadığını evreni anlama ve anlamlandırma çabası olduğunu ifade eder. Ona göre : *"Sanatın özünde yatan gerçek; anlamaktır. Sanatı doğuran etkense, varlıkların, toplumsal ilişkilerin anlaşılabilirliğidir. Gerçeği olduğu gibi yansıtmak ya da aydınlatmak değildir sanatın ereği. Bu nedenledir ki, bir fotoğraf makinesi ve bir ses alıcı sanatçı olamaz. Sanat, gerçeği anlamaya, öze inebilmeye, evrenin anlaşılabilirliğini alt etmeye çabalar. Beckett ve Kafka'daki boşuntuyu neredeyse her sanatçıda görebiliriz. Sanat bu bakımdan da felsefeye benzer. Çünkü ikisi de anlamaya çalışır. Aralarında da diyalektik bir ilişki vardır. Bu yakınlaşmada daha etkin olansa felsefedir"* (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.2. Sanatçı Kimdir?

Yücel, sanatçının doğuştan farklılığına inananlardandır. Bu farklılıktan dolayı diğer insanlardan ayrıcalıklı bir güzellik ortaya koyar. Sanatçı olmak için sadece yaratıcı düşünmenin yeterli olmadığını belirtir.

Yalçın Yücel için sanatçı : *"Bir düşünceyi ya da bir görselliği dışa yansıtıran ayrıcalıklı bir güzellikle, üstün bir yaratıyla ifade edebilen kişidir. Her yaratıcı düşünce sanat olmadığı gibi her yaratıcı düşünen de sanatçı değildir."* (İkili Görüşme: 15.08.2020)

Şair, sanatçının ayrı özelliklere sahip olması gerektiği inancındadır. Yücel için sanatçı; *"Yetenekli, öz güvenli, düş kurma zenginliğine sahip, yürekli, evrensel, ruh yapısı farklı, özgürlüğe âşık, bilginin ve filozofun önünde yürüyen,*

yaratıcı, kendine özgü bir estetik duruşa sahip, yüksek yaşama anlayışına bağlı, sezgilerini derinleştiren, çağını anlayan, sevgi anlayışını çiçeklendiren, ‘bütünün’ çıkarlarını gözetken, tabiatı daha da güzelleştirme çabasında olan, okuyucusunu kendisi seçen ve sanatçıyı sanatçı kılan özdeki çatışmaya sahip olan kişidir” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.3. Sanatçının Amacı

Her sanatçının ortaya koyduğu sanat amacı; yaşadığı döneme, bulunduğu sosyal ortama ve dünya görüşüne göre şekillenmektedir. Yalçın Yücel sanatın doğa ve insan üzerine kurulu olduğu görüşündedir. Yücel’e göre:

“Evrende etkin iki güç vardır; insan ve doğa. Sanatın, sanatçının asıl amaçları da bu iki güç üzerinedir. Sanatçının amacı, önce kendinin beğeneceği özlü yapıtlar ortaya koymasıdır. Toplumun içinden ve doğadan seçilen konular farklı bir yansımayla ortaya konulursa anlamlıdır. Bu sesleniş evrensel olursa geleceğe gidüş yolunda kendinden emindir. Yerelde kalan eserler belirli sınırlar içinde kalmak zorundadırlar. Bir süre sonra da yitip giderler” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Yücel şiirlerinde evrensel bir anlayışa sahiptir. Yücel’in amacı şöhret peşinde koşmak değil, topluma ve doğaya fayda sağlamaktır. Onun için en vazgeçilmez unsur sevgidir:

“Çok yönlü bir sanatçı olarak hep evrensel bir seslenişini benimsemişimdir. Buradaki görüşüm ünlü olmayı düşünmemiştir. Özlü ve iyi eserler verdiğiniz zaman toplum zaten sizi benimseyecektir. Önemli olan topluma ve doğaya bir şeyler katabilmek, güzelleştirmeyi sağlayabilmektir. Bir sanatçının en önemli amacı, o sayısız, bitmez tükenmez içsellik içinde, tüm yaşamı sevdirmektir” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1. 4. Sanatçının Görevi

Yaradılıştan farklı olan sanatçının diğer insanlardan farklı bir görevi üstlenmesi de gayet doğaldır. Edebiyat tarihimize bakıldığında her sanatçı kendi dünya görüşü içerisinde hem sanatsal hem toplumsal görevlerini yerine getirmiştir. Bazıları “Sanat sanat içindir” anlayışı ile eserler vücuda getirmiş olsa da toplum içindeki görevlerini yerine getirmiştir. Yalçın Yücel sanatçının öncelikle kendisini sanata adanması gerektiği görüşündedir. “Sanatçı kendini sanata adanmıştır önce. Yaşamın küçük bir parçasıdır onlara ait olan. Sanatçıların görevleri de elbet ki yüce bir dağ gibidir.” diyen Yücel, sanatçının görevlerini şu şekilde sıralar:

1. Kendi içlerinde taşıdıkları ve barındırdıkları manevi duygularla insanları harekete yöneltmek
2. İnsanlara haz ve estetik zevk vermek
3. Psikolojik sıkıntılara çözüm üretmek
4. İnsanları ahlaklı olmaya hazırlamak

5. *Hayatta olmayan şeyleri hayata katmakla kalmayıp, hayatta olan şeyleri de güzelleştirmek*
6. *İnsanları birbirine yaklaştırmak*
7. *Sevmeyi, hoşlanmayı öğretmek, karakteri yaratmak*
8. *Çıkmazlarda toplumun içinde kurtarıcı rol oynamak*
9. *Yaşanmışlıkların saptanıp, kişilerin ya da çağın geleceğe bildirisini oluşturmak*
10. *Güzeli ve iyiyi bulma yolunda bir çaba ortaya koymak*
11. *Çizgilerin, renklerin ve bunların uyuşumundan doğan biçimlerin büyüğü dilini insanlara öğretmek tabiatı güzelleştirmek*
12. *Kültürel ışıklara ışıklar katmak*
13. *Eğitimin sofrasında yer almak*
14. *İletişimsel ağın içinde yer almak*
15. *Ulusallık ve evrensellik anlayışı ile hareket etmek (İkili Görüşme: 15.08.2020)*

Yücel'e göre : “Sanatçı, zorlukları ve yalnızlıkları seven insandır. Yaşam şartları güçlendikçe daha bir güçlenir. Çünkü sanatçı zorun içinden çıkmayı sevendir. Bir sanatçı olarak zorlukları hiç karşıma almadım. Onlarda çıkmadılar önüme. Şartları kendi içinizde eritmedikçe başaramazsınız da. Bunca yıl yalnızlığımla güçlendim. Diredikçe rahatladım. Sevdim yalnızca. Sevgiyle aştım çıkmazları. Karşımda beni zorlayan tek şey zaman oldu. Yetmiyordu. Uykularımdan kazanmak istedim. Bu kez de yorgun düştüm.” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.5. Şairin Yetişme Şartları

Şairin yetiştiği şartlar onun duygu dünyasına da yön vermektedir. Divan şairleri, oluşan şiir geleneğini öğrenerek işe başlarlar. Arapça ve Farsçayı öğrenip teorik çalışmalar ve ilim yolunda gösterdiği çaba ve şiir meclislerinde gösterdiği beceri şairi farklılaştırmaktadır. Halk şairleri ise usta çırak ilişkisi ve rüyada âşık olma geleneği içerisinde “âşıklık” yolunda ilerlemektedir.

Yalçın Yücel’in yetişme şartları da sanatçı kişiliğine yön vermiştir. Babası Şevket Yücel onun yetişmesinde en önemli unsurdur. Yalçın Yücel yetişme şartlarını da şu şekilde açıklar:

“Çocukluğunuzun sanatçı bir babayla geçmesi önemli bir konu elbet. Odalar dolusu kitap ve dergiler... Yazan ve okuyan bir baba... Günün çok ötesine seslenecek düşünceler... İnsan davranışlarının güzelliklere yöneldiği bir aile... Ve kuş sesleri arasında ağaçları gür, bahçesiyle gülümseyen bir ev... Böyle bir evde, böyle bir ortamda büyümek önemli elbet. Daha küçük yaşta büyük yapıtlarla buluştum. Her ay gelen edebiyat dergileri, yazın insanlarını tanıma fırsatını da sağladı bana. İçimdeki o duygusal zenginlik her geçen günde daha bir değiştirdi

kendini.”Birinden etkilenmek sanatçılar arasında doğal bir durumdur. Hele yanı başınızda bir yazın devi varsa! Babamdan gelen etkiyi bir bahar yağmuruna benzetirim hep. Kısa bir süreden sonraysa kendime ait bir çizgi oluşturdum” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.6. Şair ve Şairin Farklılığı

Şairin diğer insanlardan ve sanatçılardan farklı olduğuna birçok kişi inanmaktadır. Hatta yaratıcı onu farklı yaratmıştır. “Şairi şair yapan onun farklı olmasındandır. Bu farklılıklar birçok konuda kendini ortaya koyar. “Daha yaratılırken değişik yaratılmışlardır” diyen Neruda’ya katılmamak mümkün müdür?” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Ziya Paşa *Harabat Mukaddimesi*’nde şairin farklılığını ortaya koyarak manzum olarak şöyle ifade eder:

Meşrut u ahval – şairi

Vardır iki şart –ı şairiyet

Evvelkisi kabil-i hilkat

Ba’zı kula Hak eder inayet

Bir ni’met- i hastır tabiat

Şair şair doğar anadan

Asarı görünür ibtidadan

“Şairliğin Şartları ve Durumları

Şairliğin iki şartı vardır.

Birincisi yaratılıştan gelen yetenek(tir)

Tanrı kimi kuluna (daha) özenlidir.

Yaratılış bir özel nimettir.

Şair annesinden şair doğar.

Eserleri (daha) ilk andan görünür.” (Sazyek, 2001: 13)

Yalçın Yücel, bir şairi diğer insanlardan farklı kılan özellikleri maddeler hâlinde şöyle sıralar:

- 1) *Düşünceleri yaşadıkları zamanın ötesindedir hep*
- 2) *Boğuntulu bir iç dünyaları vardır*
- 3) *Çoğu kez bir güzelliğe ya da bir yüceliğe sığınmak isterler*
- 4) *Duygusal derinlikleri onları çok kırılğan yapmıştır*
- 5) *Hayalcidirler, birer düş kurma ustasıdır*
- 6) *Yalnızlığı severler*
- 7) *Gerçek bir dost edinmeleri çok zordur*
- 8) *Olgun ve yetkin yapıları onları hep bir liderlik konumuna sürükler*
- 9) *Değişimci ve yenilikçidirler*
- 10) *Kendilerine ilham verecek bir şeyler aradıklarından, hep bir arayış içindedirler*
- 11) *Doğaya olan sevdalarıyla ön plana çıkarlar*
- 12) *Başkalarının üzüntüleri, eziklikleri onlarda hüznü bir esinti oluşturur*
- 13) *Her şeyi güzelleştirmeye çalışırlar*
- 14) *Aşkları da değişiktir; somuttan çok soyuta koşarlar*
- 15) *Kendi iç dünyalarında bir kişi daha oluştururlar. Onunla konuşur, onunla yaşamı paylaşırlar*
- 16) *Ve kuralcıdır* (İkili Görüşme: 15.08.2020)

Şairimiz diğer insanlardan farklı olduğunu ilkökul yıllarında hissedip, anlamıştır. “Yalnızlığı sevmeye başladığım zaman farklılığımı anlamıştım. İlkokul yıllarımdı. Diğer çocukların oyunları, konuşmaları, hareketleri basit gelmişlerdi bana. Bir kenardan onları seyrederken başka dünyalara dalar giderdim. Sonrası ve daha sonrasında büyüyen bir yalnızlık vardı artık. Kendim gibi birini bulduğum zaman ayrılışım gelmezdi bir türlü.” (İkili Görüşme: 15.08.2020)

1.7. Şairin Misyonu

Yücel, yaşamı sevdirmenin gayesindedir. Şiirinde toplumun nefesini tutarak insanları iyide birleştirmeye çalışır. Şair, şiirin gayesini şu sözlerle açıklar:

“Şair şiirini yazarken bir amacı vardır; okuyucuda bir ruh hali yaratmak. O sayısız, bitmez tükenmez içsel yansımalar içerisinde tüm yaşamı sevdirmek ister. Misyonunu ortaya koyarken de seçicidir. Halkının sözcüsü, eleştiricisi, güzelliklerin savunucusudur. Belli bir misyona sahip olmayan şairler etkili olamazlar. Çünkü şair çevresinden beslenir. Onu bir biçim olarak düşünemezsiniz. Onun size, sizin de ona ihtiyacı vardır. Şair, çevresinin havasını şiirine katamazsa şiir nefes alamaz.” (İkili Görüşme: 15.08.2020)

Yalçın Yücel, *Benim Diyeceğim* adlı şiirde şiirinin amacını “güzel söz söylemek” olarak beyan eder.

Gündüzü geceden ayıran nedir
Sevgiyi nefretten
Salkımsöğüdü meşeden
Gülü dikenden ayıran nedir
Nedir bir çiçeğin açışındaki giz
Bir kuşun ötüşündeki anlam

Gökyüzündeki kırlangıç döngüsü desem
Nasıl solur doğanın canı
Bilirim desem de yalan olur
Şuna çirkin ona güzel desem
Belki de bu yanılığ olur

Ne desem bilmem ki
Sevda bu
Bir küpeli kiraz
Koşsun şu yamaçlarda
Kucaklasın çimene düşen güneşi de
Benim diyeceğim
Bir iki güzel söz olur” (Yücel, 2018: 26)

Yalçın Yücel’in doğa ve insanın incinmesine karşı bir hassasiyeti ve duruşu vardır: “*Şiirlerimde amaç edindiğim konular doğa ve insandır. Yaratanın evrene kattığı o sonsuz güzelliğin incinmesine, yok olmasına hiç dayanmam. Yoksulluk, yalnızlık hüznlerim olmuştur şu yaşamda. Denemelerim ve öykülerimde de toplumun acılarını kucaklamıştır kalemim. Ve sevgi... Bir şeyin iyi yanını deşeleyip sevmek isterim. Sevgidir insanları rahatlatan, mutlu kılan. Şairler şiirleriyle bütünleştirirler insanları. Barışın en güçlü yanındır bu. Hangi şaire baksanız bir kır yamacı gibidir misyonları. Bir arada, bir renk cümbüşüyle ve gün ışıklı bakışlarıyla...*” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.8. Şiirin Tanımı

Edebiyatımızda, geçmişten bugüne kadar birçok şairin şiir tanımlarıyla karşılaşılır. Abdülhak Hâmit Tarhan’a göre şiir: “*En güzel, en büyük, en doğru şiir, bir hakikat-ı müdhişenin tazyiki altında hiçbir şey söyleyememektir. İnsan,*

bazı kerre, hatırına gelen bir hâyali tanıyamaz, o kadar güzeldir. Zihninden uçan bir fikre yetişemez, o kadar yüksektir. Kalbinde doğan bir hissi bulamaz, o kadar derindir. Bu acz ile bir feryat koparır yahut pek karanlık bir şey söyler yahut hiçbir şey söyleyemez de kalemini ayağının altına alıp ezer” (Tuncer, 2001:196).

Muallim Nâci ise şiir tarifini edebiyat terimi ile birlikte yapar: “Edebiyat belîğ sözler ise, şiir en belîğ sözlerdir. Şiir edebiyatın en seçkin parçaları olduğundan, her şiir edebiyattan sayıldığı halde, her edebiyattan sayılan söz şiir olmaz” (Özalp, Özkaraalp 1996: 70).

Ziya Paşa, Şiir ve İnşa adlı makalesinde; “Şiirin tarifi umumisi kelâm-ı mevzundur. Yani iki satır sözün her birindeki sükûn ve harekâtın müsâvî olmasından ibaret” (Kaplan, Enginün, Emil, 1993: 45).

Recâzâde Mahmut Ekrem; “Her mevzûn ve mukaffâ lakırdı şiir olmak lâzım gelmez... Her şiir mevzûn ve mukaffâ bulunmak iktizâ etmediği gibi” (H. Sazyek, Bayındır, E. Sazyek, 2014: 14).

Yalçın Yücel şiiri “düşünce bahçesinin imge dallarının sözcüklerle çiçeklenmesi” olarak görür ve şiiri şu şekilde tarif eder: “İçimizdeki duygusal oluşumun, düşünce bahçesinin imge dallarında, sözcüklerle çiçeklenmesidir şiir. Şiir, bizi bulduğumuz bir ruh ortamından alıp başka bir ruh yaşamına konuk eden manzum bir yazı; ses uyumu, kafîye, duygusal güzellik ve imgeselliklerle süslenmiş, derinselleştirilmiş güzel hayaller taşıyan sanat özlü sözlerdir. Elbet ki, bu açıklamalar şairlere göre çeşitli giysilere bürünebilirler” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Şiiri dar bir ölçüyle kısıtlayamam. Güzelliğin, tutkunun, korkunun ölçüsü olamayacağı gibi... Güneşin batışındaki renk çılgınlığı, açıklıktan kemikleri ortaya çıkmış çocukların kişide uyandırdığı acıma duygusu hiç ölçüye vurulabilir mi? Alabildiğine bir özgürlük tanırım şiire. Ama sanmayın ki, tümüyle de başboş bırakırım. Biçimin yanı sıra, özde de insanlı, düşündürücü, evrensel nitelikler beklerim şiirden. İyi şiir, gelinlik giymiş bir gelin gibi süzülür içinize. Yeni doğan bir güneş gibi de dokunur yüreğinize. İyi yazılmış şiirler kalıcıdır. Silinip gitmezler diğerleri gibi.” (İkili Görüşme: 15.08.2020)

1.9. Şiirin Özellikleri

“İyi bir şiirde ne gibi özellikler ararsınız? Şiir sizi nereye/neye götürür?” sorusuna Yücel şu şekilde cevap verir: “Bu özellikleri sıralamak istersem:

1. Kendine, şairine özgü yeni bir ses olmalı
2. Yabancı kokusu taşımamalı
3. Yeni bir ürperiş, yeni bir öz, yeni bir biçim getirmeli
4. Bir sevgili gibi alımlı ve çalımlı olmalı
5. Bir can yoldaşı, bir gönül sultanı gibi olmalı

6. *Dost olmalı. Onun sesi, içten, gönülden sarmalı sizi*
7. *Günlerinizi ısıtıp, ısıtmalı*
8. *Usandırmamalı. Onsuz edememelisiniz.*
9. *Tarancı'nın dediği gibi: "Şiir anne yüzü gibi de tatlı, okşayıcı, kucaklayıcı olmalı"*
10. *Uyumlu seslenişi güzel bir müzik oluşturmali sizde*
11. *Düşünerek, usu zorlayarak, benimde bir diyeceğim olsun diyerek, şiir yazılmaz.*
12. *Şiirin temelinde olağanüstü bir duyma, bir ürperme, bir patlama olmalıdır. (İkili Görüşme: 15.08.2020)*

Yalçın Yücel, iyi bir şiirin taşıdığı amaca okuyucuyu yönlendirdiği inancındadır. Şiirin türüne göre okuyucunun duygularının da şekillendiğini ifade eden Yücel, kendisi için şiirin bir sevdada olduğunu belirtir. Şair, iyi bir şiirin özelliğini şu şekilde açıklar:

"İyi bir şiir okuduğunuzda içinizde yeni bir oluşum başlar. Şiirdeki amaç neyse onu yaşarsınız bir an. Okuduğunuz lirik bir şiirse, bir güzellik gelip oturur karşınıza. Pastoral bir anlatımda uzanırınız bir kır yamacına. Uzaktan bir kaval sesi duyulur; yanıktır belki bu üfleyiş. Epik bir şiirde kimin duyguları kabarmaz ki? Çoğu kez, bir bunaltı başladığında, şiir ve şiirler okurum. Sonrasında büyük rahatlama başlar içimde. Kısacası şiir bir sevdadır bende. Yazma sırasında ya da okurken, o an en mutlu anımdır." (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Şiirinde dikkat çeken özelliklerden biri de özlü söyleyiştir. Kısa dizin anlayışı ile söylemek istediklerini az ve öz söyler. Adil Bozkurt şairin bu özelliğine dikkat çeker: *"Bir de Yücel'in dizini kurmada belki de kendini alamadığı dörtlülükler öne çıkıyor. Kısa dizini her ozan göze alamaz. Özlü söz söylemenin içine düşürülmekten çekinirler de ondandır göze alamazlar. Ama "İçimde Üşüyor Günlerim" de yer alan kısacık dizinlerin hiç birinde 'özlü söz' kokusu yok. Bir de demez mi : "Benim için dolaş / Çiçeklerin açtığı yamacı / Yavaşça dokun gelincığın yaprağına / İçinde ben olabilirim."* (Bozkurt, 2012: 28).

1.10. Şiirin Farklılığı

Şair diğer sanatçılardan farklı özelliklere sahiptir. Bu fark şairin kendisinden, sözü kullanma becerisinden gelir. Dolayısıyla şairin sözü de diğer sanatçılardan farklıdır. Şairin sözü şiirdir. Şair, şiir yazmanın hem estetiksel hem de düşünsel yanı olduğu inancındadır. Şair, sözcüklerin yaşantının ölçülerini belirlediği inancındadır. Yücel'in şiirinin farklılığı ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

"Şiir sanatı, koca bir gül bahçesinden bir şişe gül yağı damıtmaktır. Şiir yazmak; belli bazı kulak, göz, imgelem, bellek nitelikleri gerektiren bir eylemdir.

Şairin dili büyük bir ustalıklarla kullanması gerekir. Şairler sözcükleri sanatın gereği, sanatın hamursu özü olarak kullanırlar. Şair dışındaki yazarlar ise sözcükleri sözcük olarak, başka bir deyişle, anlamın bir aracı olarak kullanırlar. Şiirde dil başka türlü örgütlenmiştir. Dil, hem sesi hem anlamı aynı biçimde etkiler. Şiir yazmak, aynı zamanda sözcüklerin belirlediği yaşantıya göre yazmaktır. Aynı zamanda, şiir bir yorum değildir. Şiir, yaşamla insanın kavranışıdır. Şiirde uyaklar, ses uyumları saltanat sürer. Nesirdeyse durum tersinedir. Ahenk ve uyaktan kaçınılır. Şiirin amacı da değişiklik gösterir. Onun amacı bir şeyleri anlatmak değildir. Bunu düz yazı yapar. Şiir okuyucuda derin bir ruh hali yaratmak için uğraş verir. Ses uyumu ve kulakta bıraktığı haz yönüyle de müziğe yaklaşır” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Yücel, şiirindeki farklılığın şiiri oluşturan örüntün kendisiyle birlikte oluştuğunu ve bu örüntünün oluşmasında şairdeki içsel zenginliğin ve şiirin oluşumundaki ahenk unsurlarının etkili olduğunu belirtir:

Bu farkları yaratırken temelde örüntüyü şiir şairle birlikte oluşturur. Şiirin oluşumundaki özellikler şairi bir yerde de zorlar. Çünkü şiirdeki kurallar bir bütünü oluşturur, uyakların ve uyumların bozulmasına izin vermezler. Şairse, içsel zenginliğinin tüm hünerlerini ortaya koyarken örüntünün güzelleşmesini sağlar” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.11. İlham mı Çalışma mı?

Şiirin ilhamla mı yoksa çalışma ile mi ortaya çıktığı ile ilgili tartışmalar devam etse de Yalçın Yücel şiirin doğuşunu ilhama bağlar. Yücel, *Şiirin Doğumu* adlı şiirinde şiirin ortaya çıkışını ilhama bağlar. İlhamla ortaya çıkan güzelliği şu şekilde anlatır:

“Şiir ayaklarının ucuna basarak gelir

Sessizce akar kalemin ucuna

Sayfaya düştüğünde, bir gürültü kopuverir

Suskunluk kudurmuş bir sel gibidir artık

Katıp önüne sürükler yavaştan

Sonra da bırakır sözcükler ormanının hemen kıyısına

Okşar yavaştan düşünceleri bu kez

Ve tırmanır dalların üstüne bir güzellik” (Yücel, 2011: 61).

Yücel’e göre şiirin ortaya çıkışı şairden şaire farklılık arz eder. Yazma eylemi onun için yalnızlığın başlangıcıdır. Yazma eyleminin ortaya çıkışı ve kendisinde oluşturduğu değişimi şu şekilde açıklar:

“Yazma konusu şaire göre değişkenlik gösterir. Kimi, zamana bağlı olmaksızın yazar. Kimiyse belirli bir doluluğa, ilhama ulaşmadan oluşturur şiirini. Yalnızca ilhamın gelmesi çözmez konuyu. Şair yazmak için bir çaba göstermezse ilham da düşmez kaleme. Yazmam için önemsedim konu yalnızlıktır. Yalnız

kaldığım zaman düşüncemin kıpır kıpır olduğu zamandır. Geriye yalnızca kalemimle bakışmam kalır. Düşüncemin eteğini çekiştirmeye başlayan şiirim çıkıverir ortaya. Gerçek şair aceleci değildir. Güzel bir şiirin kaleminden çıkması için zamanını bekler. İlhamını sorgular. Gerekli doygunluğa erişmemiş ilhamı geri çevirir.” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.12. Şiirde Konu

Yalçın Yücel'in şiirlerini okuduğumuzda umudun eksik olmadığı görülür. Tabiat sevgisi, emekçi Anadolu kadını, aşk, yoksulluk ve yalnızlık onun belli başlı konularıdır. Yücel, şiirin konusunu sınırlamanın doğru olmadığı inancındadır:

“Geçmişte, “Bir insan için adı ne denli kendisininse, şiir için de öyledir.” denmişti. Bugünse, tamamen tersine hareket ediliyor. Artık şiire konu olamayacak bir şey yoktur çağdaş şair için. Yeter ki, yazdıkları şiir olsun, çarpıcı, alıp götürücü bir deyiş güzelliği taşıyın. Bize estetik bir katkısı olsun. Gelgelelim kimi şairlerimiz, esen havaya göre kendilerini zaman zaman belirli konuları yazmaya zorlayarak, yalnız şiirin uzağına düşmekle kalmıyor, şiire ters bile düşüyorlar. Şiirlerimde kullandığım konular genelde çevreyle ve insanla ilgilidir: Yalnızlık, yoksulluk, anılar, değişim, ayrılık, ülke sevgisi, aşk, doğa, yaşamın çileleri, Kahramanmaraş, ölüm, umutlar, zaman, sevgi, bunaltı, haksızlıklar, cehalet, özgürlük, anne, baba...”(İkili Görüşme: 15.08.2020)

Bazen şair umutlarını yitirir ve bireyin bireyi ötelemesi içine dokunur. Şairin barışçıl yönünün ortaya çıktığı dizeler Adil Bozkurt'un da dikkatini çekmiştir. Bozkurt, şairin kırık sözcüklerle dolan günlerinde, yanık bir gıcırta ile açılan pencerelerde bireyin ötelenmesine karşı duruşunu *“Kırık sözcüklerle dolmuş gün / Yanık bir gıcırta ile açılmış günün penceresi”* dizeleriyle açıklamaya çalışır. *“Bu dizelerin iletisinde bir de bakıyorsunuz sizin dizininiz de kurulmuş: Bir başına kaldığımız gölgeleniyor yüzünüzde. 'Birey' in, bir başına kalakaldığım, her birimizin her birimizi ötelediği gerçeği gözünüzün içine baka baka dışını gösteriyor.” (Bozkurt, 2012: 27)*

Şair toplum içinde tek başına özgür bir birey olarak ayakta kalmak ister. Bu yalnızlık duygusu dizelere yansır ortada kaldığımızı anlarsınız. Bozkurt'a göre yalnızlığın yarattığı ortada kalmışlığa rağmen şairin şiirleriyle okuyucuyu güzelliklerin tadına bir şekilde ulaştırdığı görüşündedir. Bozkurt'a göre Yücel, çocukluğunun büyüdüğü dös ceplerinde şiirin güzelliklerini biriktirip okuyucusuna sunar. Bozkurt'un şairin şiirinde konuların ve bu konuları ile ilgili değerlendirmesi şu şekildedir: *“Bir başinalığınız ne kadar da kocamanmış, yamacında süklüm püklüm büklümsünüz. Kalakalıyorsunuz yalnızlığınızın orta yerinde. İşte işin tam burasında dizin okumanın tüketilemezliğine ulaşıyorsunuz. “Bırak kalsın her şey, olduğu gibi” derken de güncel konuşmalarımızın güzelliğine düşürülen dizinsellik bize Türkçemizi sevdiriyor işinin başında. İzleyen dizelerinde Ozan, kimselerin gönül indirmedeği güzelliklerin tadına alıyor okuru. İmgelemin dar yollarına, çukuruna dikine uğratmıyor. Gülten Akının dediği; “şiiri (dizini) düzde kuşatıyor.” Kimin aklına gelir, ya da kim oralarda boylandırır*

diyeceklerini; meğer Yalçın Yücel'in "Çocukluğum büyüdü dös cebimde /Yırtık ceplerimde durmayan diğer anılar (...) Ne zaman arasam dös cebimi / Bir boşluktur ellerimde kalan" / (1.s.47) Buradaki şu "dös cebim" var ya geliyor benim gönlüme kuruluyor. Ahırdağı'nın oraları dolduruyorum o dös cebime nereye bastığımı bilemiyorum." (Bozkurt, 2012: 27-28)

Şair, umutsuzluğun yanı sıra bazı şiirlerinde umudu şiirinin merkezine koyar. Umutsuzlara umut aşıl原因an mısralar, Adil Bozkurt'un dikkatinden kaçmamıştır. Bozkurt'un şairin umut dolu mısraları ile ilgili değerlendirmesi şiirini anlamamız açısından önemlidir:

"Gene aynı dil değeri, gene aynı insan doğa odaklı izlek gene dolandırmasız akışkanlık bu yapıtındaki dizelerde de yerini bulmuş: "Bir sarmaşık büyüttüm göğün içine / Yaz kış açan / Siyah toplayıp beyaz açan / Alımlı mı alımlı" dizeleriyle başlayan dizininde umudu serpeiyor umutsuzların üstüne." (Bozkurt, 2012: 28)

1.13. Şiirde Mana

Ahmet Haşim'in *Dergâh* mecmuasında çıkan ilk yazısının adıdır. Daha sonra Piyale'nin önsözü olarak konuyu yeniden ele aldığı zaman adını "Şiir Hakkında Bazı Mülahazalar" koymuştur... Ona göre birtakım insanlar şiirde hem mana arıyorlar, hem de bu mananın herkes tarafından kolayca anlaşılmasını istiyorlar.

Mana araştırmak için şiiri deşmek, terennümü yaz gecelerinin yıldızlarını ra'şe (titreyiş) içinde bırakan hakir kuşu eti için öldürmekten farklı olmasa gerek.

Haşim'in bu sözlerinden şiirde manayı tamamen reddetmediği anlaşılıyor. Yalnız manayı aramanın veya manayı ön plana almanın aleyhindedir. "Şiirde her şeyden evvel ehemmiyeti haiz olan, kelimenin manası değil, cümledeki telaffuz kıymetidir." Derken de mananın varlığını kabul etmekte, fakat her şeyden önce kelimelerin telaffuz değeri, yani musikisi üzerinde durmaktadır... Şairin bütün endişesi, şartları evvelce belirtildiği şekilde kelimelerin birtakım değişmelere uğramasına gayret etmek ve ahengi bulmaktır. Bu yapılırken mana kararmış, anlaşılması zorlaşmış olabilir (Okay, 2016: 115-118).

Yalçın Yücel, şiirin manasını insanda arar. Şiir bağının yaşama gücünü ve topluma bakışını etkilediğine inanır. Kendi duygularından yola çıkarak şiirin manasını açıklar:

"Şiir, verdiği güzellik duygusu, yaşama sevinci ile dolaylı olarak, insanın yaşama bağlılığını, kavga gücünü de artırır. Bazen öyle bir sesleniş vardır ki, bir an kanatlanırsınız, bambaşka iklimlere, uzak yerlere gidersiniz. Dünyanız değişir bir anda. Bir yandan da bize barış, özgürlük, mutluluk özleyişi verirken, içimizi sevgiyle doldurmaya çalışır. Toplumsal konularda da değişik bakmamızı sağlar şiir. Bunalımlarım, özlemlerim, kırılan umutlarım çoğu kez şiir yazmaya sürükler beni. Yazdıkça rahatlarım. İçimi sayfalara döker, kabaran öfkemi satırlara yansıtırım. Bulamadığım ortamı şiirlerde oluşturur, içimi

oralarda gülümsetirim. Şairlerden şiirler okurum kendime” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.14. Şiir Dili

Şiirin kendine mahsus bir dili vardır. Hatta roman, hikâye, tiyatro vs. diğer edebi türlerin de ayrı bir dili vardır. Şiir ise özü itibarıyla böyle bir dili diğer türlere göre daha çok arayacaktır (Okay, 2016: 57).

Şiirin anlatım aracı dildir. O ancak lisanla söylenir. Bu şiirin milletler ve lisanlar kadar çeşitli olduğunu gösterir (Ünver, 1980,49). Şairin dili, mensubu olduğu milletin dilidir. Yani bu dili fertler değil, cemiyetler yapar. Dolayısıyla şair de cemiyetin kelimelerini söyler (Ünver, 1980,44).

Dili kullanma becerisi şiir söylemek için yeterli değildir. Çünkü “şiirin yazı marifetinden başka bir mahiyeti vardır. Duymayanlar lisanda ne kadar ustad olsalar duyuramazlar” (Beyatlı, 1971,57).

Şiir başlı başına dili kullanma becerisidir. Şairin sözcük seçimi ve sözcük dizimi, şiirin anlam derinliğini ve duygu yoğunluğunu verir. Şair, sözcükleri kullanırken mecburen mükemmel bir söz ustası olmak zorundadır. Yalçın Yücel:

“Şiirin kendine has bir dili, duyarlılığı var mı?” sorusuna Yalçın Yücel şu şekilde cevap verir: “Şiirin dili, belli bir düzendeki sözcüklerin dilidir. Şiirde belli bir ilişkiyle birbirine yaklaştırılmış sözcüklerin dili ve bu ilişkinin özelliği ise, karşıtları birleştirmedeki başarısıdır. Şairin çabası, öbek öbek sözcükleri yaşam bağlarıyla işe koşmak, böylece yaşamı sanatın sunabileceği biçime, bürünmeye zorlayabilmektir. Dil ve yaşam birer ilişkiler dizgesidir. Şiirin dilsel ya da deneysel evrenden kopmaması için, bu dizgelerin dizgeliğinin korunması gerekir. Dil şiirde bir başkalıkla örgütlenir. Hem sesi hem anlamı aynı biçimde etkiler. Dilin yapısal özellikleri, gösterdiği yapısal değişiklikler, sözcüklerin normal dil içindeki anlamları, şiirdeki biçimi bir dereceye kadar etkileyebiliyor. Ama tek başına özgür bir öge olamıyor. Fakat şiirde dil deyince bundan başka bir şeyi: her şiirin kendi içinde kurduğu, yaşattığı yapıyı; şiirin, konuşma dilinden o kadar ayrı kendine özgü dilini anlarsak iş birden değişiyor. Bu dilin her gün kullandığımız normal dildeki dilbilgisi kurallarıyla, söz dizimi ile hatta bir dereceye kadar sözlere yüklenen anlamlarla pek ilgisi olmadığı, ona bağlı olmadığı görülüyor. Dil ve sözcükler, şairin elinde ressamın boyası, heykeltıraşın çamuru gibidir” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

Adil Bozkurt, *Alkış* dergisinde yayımlanan “Çok Başlıklı Bir Irmak Dizin: İçimde Üşüyor Günlerim” başlıklı yazısında şairin şiiri dili ile ilgili “Yalçın Yücel, çok uzun süreli olmayan zengin gönderimli dizinler kurmuş. Her başlık altına girdirilmiş dizinlerinin her biri bir büyük dizinin basamakları olmuş. Arı duru Türkçenin eline vermiş duyularını Ozan. Zorlamasız bir akıcılık eline düşürmüş diyeceklerini. Böyle olunca da okumanız evresinde, destan soluklu dizeler okuyor olmanın tadını alıyorsunuz...” (Bozkurt,2012: 27) ifadelerini kullanır. Yücel’in

“*Arı duru Türkçenin eline vermiş duyularını Ozan*” diyerek şiir dilindeki sadeliğe dikkat çeker.

Bozkurt şairin şiir dilinin özelliklerini de sıralarken beklentisini de dile getirir : “Yalçın Yücel'den beklentimiz şudur: Katışıksız Türkçede kurulmuş; doğayı dizelerinin içine almış daha nice yapıtlar vermesidir. Yukarıda da dedim ya Ozan Yalçın Yücel'in dizini; içinde ara başlıkları bulunan uzun soluklu bir ırmak dizindir: Yinelemesiz, döngüsüz, gelişkinleşen...” (Bozkurt, 2012: 28).

1.15. Şiir ve Edebi Sanatlar

Sezai Karakoç, şiirde edebi sanatlar konusunda şunları söyler: “Şiir için imaj ve her türlü edebi sanat gereklidir, Ama şiir bunlara kurban edilmemelidir. Çağımız şairleri de aslında bütün sanatları gerektikçe kullanmışlardır. Şu farkla ki, onlar, bunu adeta, şuuraltından yapmıştır. Adeta bilmiyormuşçasına (Karakoç, 1988: 77).

Edebî sanatlar belagat ilminin en önemli unsurlarından biridir. Divan şairleri edebi sanatlarla örülü bir anlayışla, Garip şairleri edebi sanatlardan uzak bir anlayışla şiir yazmışlardır.

Yalçın Yücel de zaman zaman edebi sanatları kullandığını ifade eder. Onun için önemli olan unsur şiirden bir güzelliğin yansımasıdır. Şairin edebi sanatların şiirde kullanımı ile ilgili görüşleri şu şekildedir:

“Olmalı ya da olmamalı diye düşünmemek gerekir bence. Genelde serbest tarz şiir yazmama karşın, zaman zaman da ahenkli, edebi sanatları da kullanarak yazdığım şiirler oluyor. Şiir, güçlü bir kalemden çıktığı sürece sorun yok görüşümce. Aruzu, hecesi ve serbestiyle bir güzellik yansiyorsa bu bir zenginliktir aslında. Geride kalan çalışmaların üstünü örtmek bir yerde yanlışlık olur.

Orhan Veli, Oktay Rifat, Melih Cevdet Anday (Garipçiler) yeni bir akım çıkarırken acaba ne düşünmüşlerdi? Sizce serbest tarzı kötü kılan bir yan var mıydı dersiniz? Eleştirenler olacaktır elbette. Fakat bu şiirleri de sevdi toplum. Belki de öbür tarzları rahatlatmıştır bu yöntem” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.16. Şiir ve Musiki

Şiir-musiki ilişkisi herhalde şiir kadar eski bir mesele olmalıdır, belki şiirle beraber gelişmiştir... Şiiri “musiki ile söz arasında sözden ziyade musikiye yakın” bir sanat olarak tarif eden Haşim’de de musiki meselesinin gerçek musiki ile ilgisi olmamalıdır. Mesele dille yazılan şiirde dildeki tabii ses faktörünün varlığıdır; bu faktörün aliterasyonlarda olduğu gibi bazen net olarak fakat çok defa karmaşık bir şekilde oynadığı roldür (Okay, 2016: 70,71).

“Bir şiirin oluşumunda şairin düşündükleri: Yoğunlaşma, bellek, inan, şarkı.Şarkı, daha düşünülmemiş bir şiirin müziği, şairin kafasında sayfaya düşmeyi bekleyen boş bir şiir kalıbıdır. Şair bazen, yarı uyur, yarı uyanık yatarken kafasında anlamları olmayan bir dizi sözcüğün geçtiğini fark eder ama belli bir sesi vardır bunların, bir tutku sesi, ya da bildiği bir şiiri hatırlatan bir ses.

Yazarken, bir araya getirdiği sözcüklerin ötesine sürüklenir. Daha sözleri olmayan bir ritim, bir dans, bir hareket duyar.

Bir şiir okunurken, sözcüklerin beraberinde sürüklediği bir tını, anlama göre de bir ses vardır. Bu, şiirin müziksel birlikteliğini en güzel şekilde ortaya koyar. Ahmet Haşim, Yahya Kemal Beyatlı, Verlaine gibi şairler de şiirin tarifini yaparken, onun müzikle olan yakınlığını dile getirirler.” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.17. Şairin Bir Ustaya veya Bir Edebiyat Ekolüne Bağlılığı

Yalçın Yücel şairin evrensel olması gerektiği inancındadır. Kendi olan şairin zamanla kendini aşacağı inancındadır. Şairin özünde şiire yönelik bir duygu beslenmediği sürece başarılı olamayacağına inanır. Ona göre, şair bir ekol içinde dahi farklı yönleriyle güçlü bir şekilde ortaya çıkmalıdır:

“Şairin kişiye ya da bir ekole bağlılığı onun alanını dar kılar. Evrenselliğinin önünü keser. Şair, kendi olduğu sürece kendini aşar, kendini yeniler. Şair, bir ustaya danışabilir, ondan eleştiri alabilir. Fakat onun altında, ona bağlı olamaz. Kendini geliştirmesi için, kendi çizgisini oluşturması gerekir. Şairin, şiirle ilgili bir eğitim alması onun yetkinliğini ve olgunluğunu daha bir artırır. Bu da, onu daha verimliğe taşır.

Şairin yetişmesi, bahçede kiraz yetiştirmeye benzemez. Sanatçı yapı, yaratan tarafından kişinin özüne konmuştur. Sonrası bu kişiye bağlıdır. Okuyarak, araştırarak özündeki o güzelliği geliştirmesi ve büyütmesi gerekir. Şairin, içindeki dev, güçlü bir şekilde ortaya koyması, yeterli bir olgunluğa ulaşması ile olabilir. Son yıllarda yazarlık yetiştirme, şairlik yetiştirme adları ile bazı yerler açılmıştır. Eğer kişinin özünde o kaynak yoksa ne yapsanız da, suyu elde edemezsiniz.” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.18. Gelenek ve Şiir

Uygarlık süreğendir. Yenilik, geleneği geleceğe taşımak ve ona bir adım attırmaktır. Gelenek, uygarlığın kendi bünyesinde taşıdığı, şairin istese de kurtulamayacağı bir özdür. Şiirimiz, Arap ve Acem şiiriyle, ortak bir köke sahiptir. Ama orijinallığe erişmiştir. Orijinal demek, köksüz ve geleneksiz olmak değil, tam tersine, çok cepheli, engin bir gelenek temeli üzerinden yeni olabilmek demektir. (Okumuş, 1995: 101, 102).

Yücel, şairin gelenekten beslenerek kendini geliştirebileceğini, zaman içerisinde özgün şiirin kapılarını aralayacağına inanır. Sadece geleneğin çizdiği yolda yürümenin şiire bir katkı sağlamayacağını, şiirin geleneğin özünden beslenip kendini geliştirmesi gerektiği düşüncesindedir:

“Kuşaktan kuşağa gelen kültürel değerler içerisinde şiirin de bir geleneği belirlenmiştir. Tarihin akışı içerisinde toplum, kendi şiir geleneklerini kendi bakış açılarıyla oluşturmuşlardır: Halk şiiri geleneği, Divan şiiri geleneği, Modern şiir geleneği. Elbet ki, böylesi bir gelenek sayesinde şiirimiz ölümsüz bir yapıyla yılların içinde akıp gidecektir. Gelecek nesillerin de bu değerlerimize sahip çıkıp

benimsemeleri çok önem gösterir. Sanat, özünden beslenerek fakat kendini geliştirerek yürürse bir anlam ifade eder” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.19. Şiirde Vezin ve Kafiye

Vezin ve kafiye şiiirde zaruri unsurlardan olarak gören şairler vardır. Tanpınar, bu konuda şöyle demektedir: “Vezin ve kafiye oyunun şartlarıdır. Yani işin içinde ve esasında mevcut şeyler. Vezin, kafiye ve nazım şekillerine karşı gösterilen kayıtsızlığı da eleştirir Tanpınar. Şiirimizin belli başlı meselesinin vezin meselesi olduğuna inanılmaktadır. (Yenikale, 1995: 66)

Yalçın Yücel’in şiiirlerinde serbest vezin hüküm sürer. Şair için şiiirde önemli olan şiiirdeki uyum ve verilmek istenen duygunun okuyucu tarafından tadılmasıdır. Yücel’e göre vezin ve kafiye ahengi sağlayan, duyguları hissettiren bir unsurdur:

“Şiirlerimde serbest tarz hüküm sürer. Şiirin bir ölçüsü olmalı mı? Şaire göre değişen bir görüş. Son yıllarda hiçbir ölçüye girmeyen şiiirlerde yazılmıyor değil. Nesre kaçan uzun şiiirlerin bazı dergilerde yayımlandığını da görüyoruz. Benim diyeceğim, belirli bir tarzda yazılması daha uygun düşer. Ölçülü bir şiiirde duygusal akışın yanı sıra bir uyum da söz konusu elbet. Uyumsuz, duraksatan bir şiiir sizde en küçük bir tat bile bırakmaz.” (İkili Görüşme: 15.08.2020)

1.20. Şiir ve Toplum İlişkisi

Necip Fazıl, “uyuyan cemiyetin rüyası olarak tarif ettiği şiiirin, toplumun aktüel meseleleriyle değil, geleceğine ait birtakım sezgileriyle ilgilendiğini ileri sürer... Bir şairin toplumla ilişkisi ne seviyede olursa olsun içinde yaşadığı topluma veya geleceğine ait birtakım izler taşımaması da mümkün değildir. Bu ilişki açıkça belli olabileceği gibi karmaşık bir yorumla da fark edilebilir. Bu açıdan şiiir rüya gibidir. Nitekim Necip Fazıl, şiiir-toplum ilişkisini dolambaçlı bir rüya olarak gösterir ve her rüya gibi tefsire ve tabire muhtaç olduğunu ifade eder. (Okay, 2014: 196, 197).

Yalçın Yücel, sanatın toplumun yansımaları ile şekillendiğine inanmaktadır. Sanatçının topluma karşı görevlerinin yanında güzellik duygusunu işleme eylemini de gerçekleştirmesi gerektiğini düşünür. Yücel, sanatı insanın kendi kendisiyle ve çevresiyle kavgasının bir ürünü olarak görür. İnsanlığın güzellikten, mutluluktan beslendiği inancındadır.

“Çağlar boyunca insanlığın acıları, yoksunlukları, haksızlıkları olagelmıştır. İnsanlık tarihinde ne sömürü, baskı, kötülük yenidir; ne de güzellik duygusu. Ama en eski çağlarda kendi ölçüleri içinde kötülükler, baskılar, haksızlıklar olurken, insanoğlunun güzellik yaratmak, güzelden hoşlanmak gibi yaratıcı eylemleri de olmuştur. Sanat elbette ki, yaşamın yansımalarıyla oluşacaktır. Ancak onu, belirli görevlerin, buyrukların altına itmek, ana işlevi olan güzellik yaratma işine gölge düşürebilir. Kısaca diyebiliriz ki sanat, insanın kendi kendisiyle, çevresiyle bir kavgasıdır. Fakat güzelliğe dönük bir kavgası... Onun için sanat toplum içindir, sanat sanat içindir, gibi bir kavga, bir tartışma gereksizdir, anlamsızdır. Bence sanat insan içindir demek, en geçerli olan savdır. Ve insan

birçok şeylere olduğu gibi, güzelliklere de arka çevirmeyen, güzellikten beslenen, mutluluk duyan bir varlıktır.

Şiirlerimin konuları toplumdan ve doğadan... Akıcı bir anlatım... Kendini aşırı şekilde gizlemeyen imgeler... Hepsinin yanı sıra, kendini sevdirmesini bilen donanımlı sözcükler... Bütünleyecek olursam, anlaşıldım ve sevildim. Şiirlerimin toplumun sıkıntılarını göğüslemesi, onları savunması, yol göstermesi, kötülüklerin üstünü çizip güzelliklere yönelmesi, sanırım görevini yapıyor olduğunu gösterir” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.21. Şiir ve Siyaset İlişkisi

Her şair olmasa da bazı şairler siyasetten uzak kalamamış hatta bazı siyasetçiler bazı şairlerin hamisi olmuştur. Yalçın Yücel ise, şairin siyasetten uzak durması gerektiği görüşünde olsa da tamamen siyasetten uzak durulamayacağını, şairin siyasete olumlu katkılar sağlaması gerektiğine inanır. Yücel’e göre siyaset ve şair ilişkisi şu şekilde olmalıdır:

“Yıllardan beri ağızlarından düşmeyen bir söz vardır: “ Yazar ya da şair politika yapmasın, politikanın dışında kalsınlar.” Politikanın bir düşünce ve yön belirleme olduğu göz önüne getirilirse, yazarın, şairin politikanın dışında kalmasının ne denli imkânsız olduğu anlaşılır. Oysa uzun yıllardan bu yana toplumu bilinçlendirmek için sahnede rol alan yazarlar, şairler olmuştur. Yazar ve şairler zeki ve sezgileri güçlü insanlardır. Kendilerinin, yazı ve şiirlerinin siyasete ışık tutmaları her yönden olumluluk ortaya koyar. Bir tek; dürüst ve tarafsız olmak şartıyla” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.22. Şiirin Gayesi

Şiir gayesini yalnız kendinde bulan bir mükemmeliyettir. “Bugün sanat meseleleriyle yakından alakadar olmuş bir zekâ için artık münakaşasına imkân görülmeyen hakikatlerden biri de şiirin her türlü menfaat endişesinden uzak, gayesini yalnızca kendinde bulan bir mükemmeliyet olmasıdır. (Yenikale, 1995: 64)

Anladım işi, sanat Allah’ı aramakmış

Marifet bu, gerisi yalnız çelik-çomakmış

Şiirin iki gayesi vardır: Ana gaye mutlak hakikatı (Allah’ı) sır ve güzellik yolunda (bilerek veya bilmeyerek) aramaktır. Ancak bu aramayı ilmin usulüyle değil, şiirin usulüyle yapmalıdır. İlmin usulü tebliğ, şiirin usulü telkindir. Şiirin ikinci gayesi, şiirin bütün kalıp ve vasıtalarından uzak iç bünyesi, remzi ve sırrı bünyesidir. Bu remzi ve sırrı bünye de şiirin ana gayesi ile ilgilidir ve ona çıkar.

Necip Fazıl, Cahit Sıtkı’ya şiirin ana gayesini şöyle özetlemektedir: “Benim poetik anlayışımda sanat, Allah’ın sırlarına doğru, ebedi bir arayıcılıktır. Allah ki, mücerredin mücerredini, iş onu gayeleştiren şiirde. (Aslantürk, 1995: 79)

Yalçın Yücel'e göre şiir evrensel bir seslenişin yankılarıyla sevgi ve barış yüklü yürekler oluşturmalıdır. Şiirin gayesi güzel bir toplumun oluşmasına hizmettir. Yücel'in amacı topluma yaşamayı ve doğayı sevdirmektir.

“Şiir, evrensel bir seslenişle, yaşamın bir parçasını oluşturarak insanları rahatlatmalı, sevgi yamaçlı barışçıl yürekler yaratmalıdır. Şiirimin gayesi, dürüst, sevecen bir toplum yapısının oluşumu ve bu topluma yaşamı, doğayı sevdirmektir” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.23. Şiir ve Tabiat

Tabiat her dönem şiirin temel unsuru olmuştur. Şiirin doğuşundan günümüze kadar şairler tabiata karşı ilgi duymuşlardır. Her şair için duygulanımlar aynı olmasa da tabiat şiirin merkezindedir.

Yalçın Yücel, tabiatı şiirinin merkezine oturtur. Tabiat onun şiiri için vazgeçilmez bir unsurdur. Aldığı nefes kadar önemli bir yere sahip olan tabiat *“Kendim Gibi İşte”* şiirinde şu şekilde anlatılır:

*“Ne güzel duygudur bu
Doğa içimin yeşil köşesi
Sevdamin yangın yeri
Aldığım nefesim”* (Yücel, 2018: 49)

Tabiat onun şiirlerinde birleştirici bir unsurdur. Güzelliklerin dile geldiği, birlik ve beraberliğin güçlendiği, özgürlüklerin dillendiği bir yerdir, bazen ise yeni bir başlangıç ve umuttur. *“Selam”* adlı şiirinde tabiatın bu yönünü vurgular:

*“Mor sümbüller bayram yapıyor işte
Nergisler gelinler gibi alımlı
Vuruyor ırmakların suyu toprağa
Kekik kokulu yaylalar gülümsüyorlar yeniden”* (Yücel, 2018: 37)

Adil Bozkurt, Alkış dergisindeki *“Çok Başlıklı Bir Irmak Dizin: İçimde Üşüyor Günlerim”* başlıklı yazısında şairin doğa ve insan sevgisini şu şekilde ifade eder : *“Yalçın Yücel doğayı ya dizininin ekseninde tutuyor ya da diyeceklerini ağaçların, kuşların, dağın-düzün, yıldızın renklerin imgelemine düşürüyor. Bizim yazın adamlarımızın, romancı olsun, öykü ya da başka bir türden yapıt verenlerimizin dizin yazanlarımızın doğadan, tabiat anamızdan uzak kaldıklarını bildiğimden Yücel'in biçimini daha seviyorum. Ozanın, ardı ardına bir destan akışı olan büyük dizininde doğa var, sevgi var, açarı ile açmazı ile insan var; umut var...”*(Bozkurt, 2012: 27).

1.24. Şiirde Gerçeklik ve Kurmaca

Şiirde realite ve hayalcilik konusunda dikkat çeken mısraları olan sanatçımız Mehmet Akif Ersoy'dur. Akif hayalciliği kabul etmez. Ona göre şiir

hayatı ve hakikati anlatmalıdır. Hayatı ve hakikati anlatan şiirin dili de sade ve doğrudan olmalıdır.

Hayır, hayal ile yoktur benim alış verişim.

İnan ki her ne demişsem görüp de söylemişim.

Şudur cihanda benim en beğendiğim meslek,

Sözüm odun gibi olsun, hakikat olsun tek... (Ersoy, 1990:192)

Yücel'in düşünceleri de hayal ve gerçek ile ilgili olarak Mehmet Akif'in düşüncelerine çok benzemektedir. Gözlemlerinin ve yaşadıklarının önemli bir kısmı onun şiirinin kaynağını oluşturmaktadır. Yücel, şiir ile realite arasındaki ilişkinin her şair tarafından farklı olduğunu ve değişkenlik arz ettiğini söyler. *"Şiir ve realite arasındaki ilişki şairden şaire farklılık arz etmektedir. Şairler bazen hayal âleminde bazen de gerçekliğin içinde gezinir. Yalçın Yücel şiirlerini gerçeklikle ilişkilendirilir. Yaşadıklarını, hissettiklerini kendi dünyasında şekillendirmiştir. Şiirin gerçeklikle ilişkisini şu şekilde ifade eder : "Çoğu kez çevremdekilerden etkilendiğim için şiirlerimin önemli bir kısmı da gerçeklerle ilintilidir" (İkili Görüşme: 15.08.2020).*

1.25. Şiirin Kaynağı

Şiirin asıl kaynağı şuuraltıdır. Orhan Veli bunu "şiirlik güzeli ortaya çıkarma arzusu, bizi şiirin en büyük hazinesi olan insanı hayatın bütün safhalarında kurcalayan bir âlemle yakından temasa sevk ediyor. Bu âlem tahteşuur. Tabiat, zekânın müdahalesiyle değiştirilmemiş halde ancak burada bulunabiliyor" sözleriyle ifade eder (Erşahin, 1995: 31).

Ahmet Haşim ise nesrin kaynağı akıl ve mantık iken, şiirin kaynağının bilinmeyen âlemler olduğunu ifade eder: *"Nesrin müvellidi akıl ve mantık, şiirin ise, idrak mıntıkları haricinde, esrar ve meçhulatin geceleri içine gömülmüş, yalnız münevver suların ışıkları, gâh u bigah ufk-ı mahsusata akseden kudsi ve isimsiz bir menba'dır" (Gedik, 1995: 21).*

Yücel'in şiirinin kaynağı ise yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi soyut ve somut unsurlardır. Yücel'in şiirinin ana kaynağı aşk, insan ve tabiattır. İlk yazma eylemi öykü üzerine olan şairin şiir ile buluşması ortaokul yıllarında bir kıza âşık olması ile başlar. O günden günümüze insan ve doğa şiirinin ana unsuru olmuştur. Yücel şiirinin kaynağını çevresinde bulmuştur. Hayatın her anını şiirine taşıyan şairin şiirlerinde doğa ve insan coşkun bir ırmak gibi çağıldar. Şairin yaşadıklarından damıtıkları şiirinin kaynağıdır. Şiirinin özünü yalnızlıklar, sevdalar, yoksulluklar, acılar oluşturur.

"İlk yazma eylemim diğer yazın insanlarından farklı olarak öykü üzerineydi. Ortaokul yıllarında bir kıza âşık olduğumda başladı şairliğim. Yani, ilk şiirimin kaynağı aşk olmuştur. Şiirlerin kaynağı genelde insan ve doğayla ilgilidir. Çünkü bir şairi en çok yaşadığı çevresi etkiler. Ve yaşam... Hüzünler, acılar, yoksulluklar, yalnızlıklar, sevdalar ve daha niceleri kalemin dostluğunu severler.

Yaşamdan damıttığım görüntüleri, duyguları estetik bir düzlemde yoğurarak şiirime taşıyorum. Doğa ve insan büngüldeyerek akarlar şiirime. Neredeyse farklı her hareket, her söz belleğimde yer alıverirler. Hüzünler hüzünlerim olur, yalnızlıklar yalnızlığım, eziklikler ezikliğim...”(İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.26. Şiir ve Fikir

Orhan Veli, “Şiirin bir mana sanatı olması, hiç de fikir sanatı olmasını gerektirmez.” Sözleriyle mananın fikir demek olmadığını söyler. Ayrıca “Ayinesi iştir kişinin lafa bakılmaz / Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde” beytinin yahut “Yere düşmekle cevher sakıt olmaz kadr ü kıymetten” mısraının manzum birer hikmet olduğunu kabul edebiliriz ama şiir olduğunu kabul edemeyiz. Fikir söylemek nesrin yahut nazmın işidir, şiirin değil. Fikir, sanata ait bir şey değildir. Bu sebeple “Edebiyatta pekâlâ yer alabilen fikir, sanatla bir türlü bağdaşamıyor” (Erşahin, 1995:33).

Yalçın Yücel’in şiir ve fikir hakkındaki görüşleri şöyledir: “Okuduğumuz şiirlerin birçoğunda farklı ideolojilerin gölgesini bulabiliriz. İdeoloji konusunda çeşitli görüşler ortaya atılırken bu konuda kesin bir görüş ortaya koymak zor olacak sanırım. Şiir, bir fikir etrafında şekillenen duygu ve düşünceleri anlatırken ve bunları sahiplenirken bir ideoloji şekillenir. Bu işin olumlu yönü, ya birde toplumun istemediği bir fikrin etrafında yoğunlaşırsa... O zaman, şiir ne denli güzel olursa olsun kendini tüketir. Bence şiir, siyasi ve karanlık fikirlere katılım gösterip, ideolojisi haline getirirse kendi kendini öldürür. Elbette bazı yerlerde, bir ideolojiyi sahiplenmişimdir. Ama bu, güzel ve doğru düşüncenin savunduğu bir çizgideki ideolojiden başkası olamaz” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.27. Etkilendiği Şair

Şair, şiir yazma serüveni içerisinde ilerlerken etkisinde kaldığı, beğendiği, taklit ettiği ve şiirlerini ezberleyip nazireler yazdığı usta şairler vardır. Yalçın Yücel de bu bağlamda bazı yerli ve yabancı isimleri öne çıkarır ve şöyle söyler:

“Gün doğarken yaprakların yeşilini okşayan güneşin parmakları gibi geldiler bana. Etkilendim sevdim şiirlerini: Karacaoğlan, Ahmet Muhip Dıranas, Fazıl Hüsnü Dağlarca-Nazım Hikmet Ran, Cahit Külebi, Behçet Necatigil, Ahmet Haşim, Cahit Sıtkı Tarancı, Sezai Karakoç, Gülten Akın, Adil İzci, Şevket Yücel, Charles Baudelaire, Paul Verlaine, Garcia Lorca, Louis Aragon, Tristan Tzana.... Güçlü bir sesleniş, duygusal derinlik, usta imgeler, sıcak sözcükler ve şiirin tadına varmak” beni etkileyen unsurlardır” (İkili Görüşme: 15.08.2020).

1.28. Günümüz Şiiri

Şiirle meşgul olan sanatçılara yöneltilen ve değerlendirme yapılması istenilen hususlardan birisi de günümüz şiiri hakkındaki düşünceleridir. Yücel, şiirin ölüp bittiği tartışmalarının yersiz olduğunu ortaya koyarak, gücünü geçmişten alan şiirin sesini duyurmaya yeni isimlerle devam edeceğine inanarak şu ifadeleri kullanır:

üzerine inşa eden şairimizin şiir üzerine yazılmış kapsamlı bir yazısı yoktur. Dergi ve gazetelerde kendisi ile yapılan şiir ve dergicilik üzerine yapılan söyleşilerden ve kendisi ile yapılan söyleşiden yola çıkarak poetik görüşleri ortaya konulmuştur. Yalçın Yücel'in evrensel bir bakış açısı ile şair ve şiir ile ilgili düşüncesinden yola çıkarak, şiir sanatına kendine özgü bir yorum kazandırdığını söyleyebiliriz. Yücel, edebiyat ve sanatın düşünce güzelliğini sağlayacak en büyük etkenlerden biri olduğuna inanmaktadır.

Şiiri sevmeyenleri şiirle barıştırma çabası içerisinde olan Yalçın Yücel, kullandığı donanımlı imgelerle tabiatın sesini okuyucuya duyurmaktadır. Yücel'in şiirlerinde söylenmek istenenler okuyucunun yüreğine saplanır. Doğanın dilini anlar ve anlatır Yalçın Yücel. İnsan sevgisinden yola çıkarak tüm yaşamı sevdirmeye gayesi ile modern çağın en önemli ihtiyacını şiirleri ile gidermeye çalışır. İnsanlardaki farklılıkları kır çiçeklerinin birlikteliği gibi görür. Güzel görmek ve güzel düşünmek bununla mutlu olup mutlu etmek şairin hayat felsefesidir. Şiirlerinin yanında deneme ve öykülerinde toplumun acınası yönlerini irdeler. İncitilmeyen bir insan ve tahrip edilmeyen bir tabiat düşlerini süsler. Özgürce fikirlerini ortaya koyan şair toplumun çıkmazları ile ilgili umutlarını kaybetmez. Doğa ve insanla çıktığı yolculukta umutlarını yitirmeyen bir birey olarak insanlığın iz düşümünü tabiattan yola çıkarak ortaya koyar.

Yalçın Yücel; şiir, deneme, öykü, eleştiri türündeki eserleri ile edebiyatımıza güzellik katma uğraşındadır. Resme olan ilgisi onun şiirlerindeki imge gücünü daha da kuvvetlendirir. Yücel, insana, tabiata ve topluma dair görüşlerini ressam dokunuşu ile farklı bir dil örgüsü ile sunmaktadır. *Usare* ve *Güzlek* dergileri ile topluma güzellik duygusu kazandırmaya uğraşan şairimiz, edebiyata sevdalı gençlere de önderlik etmektedir.

Onun için edebiyat-sanat, toplumun yaşanılması yanındır. Bu nedenledir ki, 2019 yılında iki yazar dostuyla Kahramanmaraş Edebiyat-Sanat Derneğini kurmuştur. Amaç, gençliği edebiyat-sanatın içine çekebilmek, onları güzel kılabilmek ve geleceğe güçlü kalemler kazandırmaktır.

Kaynakça

- Aristoteles. (2017), *Poetika*, Say Yayınları, İstanbul.
- Aslantürk, Mahmud. (1995), "Necip Fazıl Kısakürek", *Akademik Çerçeve Dergisi*, S 4, Kahramanmaraş.
- Bayındır Tolga, Sazyek Esra, Sazyek Hakan. (2014), *Recaizade Mahmut Ekrem'in Bütün Eserleri – 2 – Taldir-i Elhan, Kudemadan Birkaç Şair, Pejmürde, Takrizat*, Umuttepe Yay., Kocaeli
- Beyatlı, Yahya Kemal. (1971), *Edebiyata Dair*, İstanbul Fetih Cemiyeti Yayınları, İstanbul.
- Bozkurt, Adil. (2012), "Çok Başlıklı Bir Irmak", *Alkış Dergisi*, S 64, Kahramanmaraş.
- Ersoy, Mehmet Akif. (1990), *Safahat*, DİB Yayınları, Ankara.

- Erşahin, İbrahim. (1995), “Yahya Kemal”, *Akademik Çerçeve Dergisi*, S 4, Kahramanmaraş.
- Gedik, Sadi. (1995), “Yahya Kemal”, *Akademik Çerçeve Dergisi*, S 4, Kahramanmaraş.
- Poyrazoğlu, Osman Nuri. (2012), “Şair Yalçın Yücel’den İki Yapıt”, *Öğretmen Dünyası Dergisi*.
- Işık, İhsan. (2017), *Resimli ve Metin Örnekli Türkiye Edebiyatçılar ve Kültür Adamları Ansiklopedisi*, C 12.
- Kaplan Mehmet, Emil Birol, Enginün İnci. (1993), *Ziya Paşa, “Şiir ve İnşa”, Yeni Türk Edebiyatı Antolojisi II (1865-1876)*, Marmara Üniversitesi Yay., İstanbul.
- Karakoç, Sezai. (1988), *Edebiyat Yazıları 1*, Diriliş Yayınları, İstanbul.
- Okay, M. Orhan. (2016) , *Poetika Dersleri*, Dergah Yay., İstanbul.
- Okumuş, Fatih. (1995), “Sezai Karakoç”, *Akademik Çerçeve Dergisi*, S 4, Kahramanmaraş.
- Özalp Hakan, Özkaraalp Yusuf. (1996), *Muallim Naci Şiirleri (Ateşpare ve Şerare)*, Yeni Zaman Yay., İstanbul.
- Recâizâde Mahmut Ekrem. (2011), *Ta’lîm-i Edebiyat*, (Haz.) Murat Kacıroğlu, Asitan Yay., Sivas.
- Sazyek, Hakan. (2001), *Şiir Üzerine Şiirler*, Perşembe Kitapları, İstanbul.
- Süeltürk, Muhip. (2017), *Yoksul Cebin Zengin İnsanı: Yalçın Yücel - Güzlek*, Sayı:3
- Tuncer, Hüseyin. (2001), *Tanzimat Devri Türk Edebiyatı*, Ders Kitapları A. Ş., İstanbul.
- Ünver, Süheyl. (1980), *Yahya Kemal’in Dünyası*, Tercüman Tarih ve Kültür Yayınları. İstanbul.
- Yenikale, Ahmet. (1995), “Ahmet Hamdi Tanpınar”, *Akademik Çerçeve Dergisi*, S 4, Kahramanmaraş.
- Yücel, Yalçın. (2018), *Al Fistanlı Gelincikler*, Parıltı Yayıncılık, İstanbul.
- Yücel, Yalçın. (2015), *Döş Cebim*, Can Ofset, Kahramanmaraş.
- Yücel, Yalçın. (2015), *Çocuklar Bir Başka Güzel*, Can Ofset, Kahramanmaraş.
- Yücel, Yalçın. (2012), *İçimde Üşüyor Günlerim*, Can Ofset, Kahramanmaraş.
- Yücel, Yalçın. (2011), *Yaşamı Aralamak*, Can Ofset, Kahramanmaraş.
- Yalçın Yücel ile yapılan ikili görüşme: 15.08.2020